

SV. GABRIEL

Ročník XXXV – 2026 číslo 1(131)

INFORMAČNÝ BULLETIN SPOLOČENSTVA ZBERATEĽOV
FILATELISTICKÝCH MATERIÁLOV S KRESŤANSKOU TEMATIKOU
NA SLOVENSKU

**250. VÝROČIE ZALOŽENIA BANSKOBYSSTRICKEJ,
SPIŠSKEJ A ROŽŇAVSKEJ DIECÉZY – nevydané!!!**

FDC

Vydáva SSG pre internú potrebu svojich členov.

Číslo 131 - zostavil a technicky zrealizoval: Ján Vallo
- vyšlo dňa: 14.1.2026
- náklad: 75 kusov
- nepredajné
- neprešlo jazykovou úpravou

Protektor: J.E. prof. ThDr. Mons. Viliam JUDÁK, PhD.

Predseda: Ján VALLO, Štefana Straku 3/3, 914 01 Trenčianska Teplá
mobil: 0911-811099; E-mail: janvallo@gmail.com

Podpredseda: Ján RUSNÁK, č.p. 137, 038 41 Košťany nad Turcom, tel.: 0910-891111

Tajomník : Radoslav ŠIMKO, č.p 325, 082 13 Demjata; tel.: 0904-528137

Hospodár: Ľuba TARABOVÁ, Hliny 1300/123, 017 01 Považská Bystrica, tel.: 0949-413891

Kronikár: Stanislav ZAHORŇACKÝ, Malé Lednice 118, 01816 Domaniža, tel.: 042-4394827

Revízor: Stanislav ZAHORŇACKÝ, Malé Lednice 118, 01816 Domaniža, tel.: 042-4394827

Bankové konto: Spoločenstvo Sv. Gabriel, Hradné nám.7, 95050 Nitra
Československá obchodná banka (ČSOB), IBAN: SK31 7500 0000 0040 0813 0086

Internetová stránka: www.svgabriel.sk

Hodnotenie bulletinu Sv. Gabriel na výstavách:

Veľká strieborná medaila: POPRADFILA 2012, GALAFILA 2014, POPRADFILA 2018

Strieborná medaila: GNIEZNO '99, LICHEŇ 2000, BRATISLAVAFILA 2023

Postriebrená medaila: EKOFILA '93 Nitra, NITRA 2006, GALAFILA 2007,
NITRAFILA 2008, NITRA 2011, NITRAFILA 2013, NITRAFILA 2018

Bronzová medaila: Chorzów 2001

Alle ausländischen Interessanten für die Mitgliedschaft und das Bulletin können sich an die Anschrift des Vorsitzendes (Ján Vallo) wenden.

All collectors who are interested in the membership and the bulletin may write to the address of the president (Ján Vallo).

Z obsahu:

- príhovor predsedu
- Jubilejné roky VII.
- Vatikán 2025
- sakrálné veci vo filatelii /29
- pluralita kríža /20
- časopis Plameň
- stretávanie sa členov SSG
- novinky Českej pošty
- kronika Sv. Gabriela
- Deň poštovej známky a filatelie
- nekrológ Marián Žák
- naši jubilanti 2026
- členské príspevky a základňa

Ďalšie číslo bulletinu by sme chceli vydať v marci 2026. Prosím o zasielanie príspevkov do 1.marca 2026.

Vydané s finančnou podporou MD SR

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Milí priatelia!

Ešte neuplynulí ani dva týždne v Novom roku a už posielam prvé tohoročné číslo nášho bulletinu. Zaplnili sa strany, tak posielam. Článkami prispeli Ľ. Tarabová, O. Gáťa, Ľ. Kaľavský a ja. Píšte i ostatní, aby bolo čo do ďalších čísel.

Hneď na titulnej strane vás asi zaujala známka k „250.výročiu založenia Banskobystrickej, Spišskej a Rožňavskej diecézy“, ktorá žiaľ nebola kvôli konsolidačným opatreniam Slovenskej pošty vydaná. Nakoľko som bol konzultant tejto známky, tak návrhy som mal a s povolením autora Doc. Martina Činovského ich uverejňujem – aspoň vidíte o čo sme prišli (a možno, že ešte to vyjde?!).

Boli tiež informácie, že Deň poštovej známky a filatelie sa neuskutoční na celoštátnej úrovni a napokon bol – dočítate sa v článku od pani Tarabovej. Tu sme sa aj tak zo zákulisia dozvedeli, že vraj sa ešte niečo do tohoročného emisného plánu poštových známok SR niečo doplní (pokúšam sa, aby to bola práve táto známka a tiež sv. František z Assisi). No bude to asi nevyspytateľné na Slovenskej pošte.

Pripomínam, že aj v tomto roku sme sa zaregistrovali ako poberatelia 2% z dane z príjmu fyzických a právnických osôb. Takže opäť by sme vás prosili o oslovenie ľudí vo vašom okolí. Údaje, ktoré sú k tomuto potrebné (tlačivá nájdete aj na našej webovej stránke): Obchodné meno alebo názov: **Spoločenstvo Sv. Gabriel**

Identifikačné číslo prijímateľa: **37964330**

Verím, že i v tomto čísle nášho bulletinu si každý niečo nájde. Prajem vám všetkým príjemné chvíle pri jeho čítaní a nezabudnite, že stretneme sa v sobotu 18.apríla 2026 v Považskej Bystrici (pozvánka s programom ešte príde v nasledujúcom čísle).

Ján Vallo, predseda SSG

Jubilejné (sväté) roky – VII. – (rok 2025)

Jubilejný rok 2025. Oznámil ho pápež František už 11.februára 2022 (Panna Mária Lurdská) listom Mons. Rinovi Fisichellovi, predsedovi Pápežskej rady pre podporu novej evanjelizácie a vyhlásil na Slávnosť Nanebovstúpenia Pána - 9.mája 2024 – bulou „Spes non confundit“ (Nádej nezahanbuje). Svätý Otec v nej píše i tieto slová: „*Nádej spolu s vierou a láskou tvoria trojicu „teologálnych čností“, ktoré vyjadrujú podstatu kresťanského života. V ich neoddeliteľnej dynamike je nádej tou, ktorá takpovediac dáva orientáciu, naznačuje smer a cieľ života veriacich. Preto nás apoštol Pavol vyzýva: „V nádeji sa radujte, v súžení budte trpezliví, v modlitbe vytrvalí.“ (Rim 12,12) Áno, musíme „oplývať nádejou“, aby sme dôveryhodne svedčili o viere a láske, ktoré nosíme v srdci; aby viera bola radostná, láska nadšená; aby každý dokázal darovať hoci len úsmev, gesto priateľstva, bratský pohľad, úprimné vypočutie, nezištnú službu s vedomím, že v Ježišovom Duchu sa pre tých, ktorí ich prijímú, môžu stať plodným semenom nádeje.“* Ako duchovná príprava na Jubilejný rok boli dva roky: rok 2023 – Rok Druhého vatikánskeho koncilu a rok 2024 – Rok modlitby.

Samotný Jubilejný rok otvoril pápež František v Bazilike sv. Petra 24.decembra 2024. Postupne boli otvorené i ďalšie brány v bazilikách v Lateráne,

Santa Maria Maggiore a sv. Pavla za hradbami a tiež vo väznici Rebbibia. Pápež tiež určil, že Svätý rok sa bude sláviť aj na diecéznych úrovniach. Jednotliví biskupi otvorili tento rok na Sviatok Svätej rodiny 29.decembra 2024 a zatvorili na ten istý sviatok o rok neskôr 28.decembra 2025. Okrem katedrálnych chrámov bolo možné získať jubilejné odpustky i v „jubilejných chrámoch“, ktoré určili diecézni biskupi (na Slovensku sme ich mali spolu 82). Na rímskej úrovni boli pripravené „jubilea“ rôznych stavov (spolu 35), na ktorých sa zúčastnilo veľké množstvo pútnikov. Tiež jednotlivé krajiny organizovali národné púte (na slovenskej – 3.-6.apríla – bolo vyše 4.000 pútnikov). Do Ríma smerovali i mnohé farské púte i jednotliví pútnici. Celkovo Svätou bránou Baziliky sv.

Petra prešlo skoro 34 miliónov pútnikov. Najväčší počet pútnikov bol z príležitosti Jubilea mládeže. Jubilejný rok po druhýkrát bol rokom dvoch pápežov. 21.apríla zomrel pápež František a 8.mája bol zvolený za

pápeža Mons. Robert Fancis Prevost, ktorý si zvolil meno Lev XIV. Pri svojom prvom vystúpení začal pápež Lev príhovor jediným slovom: „Pokoj.“ Toto slovo potom zopakoval ešte desaťkrát. Vo svojom prejave vyzval na „neozbrojený a odzbrojujúci pokoj“, čo sa stalo charakteristickým znakom jeho pontifikátu. Pápež Lev pokračoval v odkaze svojho predchodcu kanonizáciou dvoch mladých svätcov, Carla Acutisa a Piera Giorgia Frassatiho, 7. septembra. Svoju prvú zahraničnú apoštolskú cestu absolvoval pápež Lev do Turecka a Libanonu v dňoch 27.novembra až 2.decembra. Turecká časť cesty bola plánovaná pri príležitosti 1700. výročia Nicejského koncilu. Po roku mimoriadnych jubilejných podujatí a slávností sa svätý rok skončil 6.januára zatvorením Svätej brány Baziliky svätého Petra. Ostatné tri pápežské baziliky svoje sväté brány zatvorili: Santa Maria Maggiore 25.decembra, Bazilika svätého Jána v Lateráne 27.decembra a Bazilika svätého Pavla za hradbami 28.decembra.

Ako zaznelo v homíliách pri zatváraní Svätých brán, Jubileum sa nekončí uzavretými dverami bazilík, ale pokračuje v živote veriacych. Cirkev je pozvaná, aby to, čo prijala počas Svätého roka, premieňala na konkrétne skutky viery, nádeje a lásky v každodennej službe svetu.

spracoval JV

VATIKÁN – 2025

spracoval Ján Vallo

- 27.2.2025: **Pontifikát pápeža Františka – 2025**
4 známky (1,25; 1,30; 2,45; 3,20€)
náklad: 39.000; 49.000; 54.000; 32.000 kusov
Svätý rok 2025
4 známky (1,25; 1,30; 2,45; 3,20€)
náklad: 76.000; 169.000; 164.000; 46.000 kusov
Veľká Noc 2025
1 známka (1,30€)
náklad: 29.000 kusov
Svedkovia nádeje: bl. Rosario Livatino
1 známka (1,25€) – malý TL po 4 kusy
náklad: 23.000 TL
400.výročie založenia Misijnej kongregácie
1 známka (1,30€)
náklad: 32.000 kusov

- 28.4.2025: **Sede vacante 2025**
4 známky (1,25; 1,30; 2,45; 3,20€)
náklad: 95.000; 100.000; 100.000; 70.000 kusov

27.5.2025: **Pápež Lev XIV. 2025**
 4 známky (1,25; 1,30; 2,45; 3,20€)
 náklad: 95.000; 120.000; 100.000; 75.000 kusov
Európa 2025: „Národné archeologické objavy“
 3 známky (0,10; 0,15; 1,30€)
 náklad: 82.000; 72.000; 37.000 kusov
500.výročie narodenia Giovanniho Pierluigiho Palestrinu
 1 známka (1,25€)
 náklad: 33.000 kusov
1.700.výročie Nicejského ekumenického koncilu
 1 známka – blok (2,00€)
 náklad: 23.000 blokov
50.výročie kanonizácie sv. Vicenty Márie
 1 známka (2,45€)
 náklad: 30.000 kusov
Svedkovia nádeje: sv. Mária Baouardy
 1 známka (1,30€) – malý TL po 4 kusy
 náklad: 23.250 TL

7.9.2025: **Kanonizácia bl. Carla Acutisa**
 1 známka (1,35€)
 náklad: 60.000 kusov
Kanonizácia Piera Giorgia Frassatiho
 1 známka (1,35€)
 náklad: 50.000 kusov

7.9.2025: **Dekáda za obnovu ekosystému – ročník IV**

1 známka (2,55€)

náklad: 30.000 kusov

550.výročie narodenia Michelangela Buonarrotiho

1 známka – blok (3,35€)

náklad: 29.000 blokov

Svedkovia nádeje: sv. Charles de Foucauld

1 známka (1,35€) – malý TL po 4 kusy

náklad: 23.000 TL

600.výročie založenia Katolíckej univerzity v Louvain

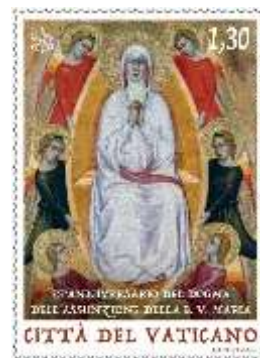
1 známka (1,35€)

náklad: 30.000 kusov

75.výročie vyhlásenia dogmy o Nanebovzatí Panny Márie

1 známka (1,30€)

náklad: 45.000 kusov

31.10.2025: **Posvätenie Baziliky sv. Benedikta v Norcii**

1 známka (1,30€)

náklad: 70.000 kusov

7.11.2025: **Svedkovia nádeje: sv. Kateri Tekakwitha**

1 známka (2,55€) – malý TL po 4 kusy

náklad: 62.000 TL

75.výročie diplomatických vzťahov medzi Svätou stolicou a Indonéziou

1 známka (3,35€)

náklad: 59.000 kusov

Vyhlásenie sv. J.H.Newmana za učiteľa Cirkvi

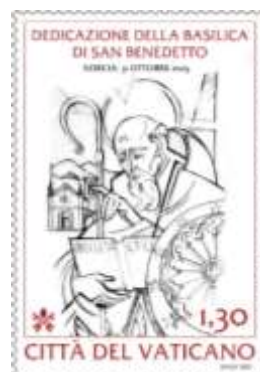
1 známka (1,35€)

náklad: 67.000 kusov

Cesty pápeža Františka v roku 2024

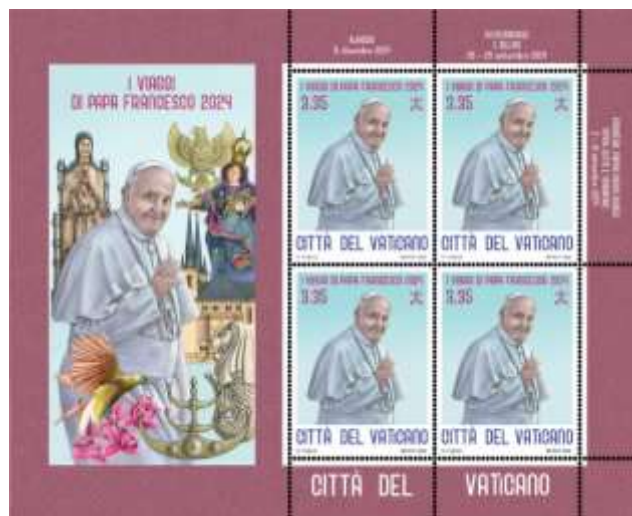
1 známka (3,25€) – malý TL po 4 kusy

náklad: 19.000 TL

7.11.2025 **Vianoce 2025**
 2 známky (1,30; 1,35€)
 náklad: 54.000; 44.000 kusov
 + známkový zošitok (2 x /1,30+1,35€/)
 náklad: 11.900 zošitkov

25.11.2025: **100.výročie Pápežského inštitútu kresťanskej archeológie**
 1 známka (1,35€)
 náklad: 149.000 kusov

Emisný plán vatikánskej pošty – 2026:

- Pontifikát pápeža Leva XIV. MMXXVI
- Desaťročie obnovy ekosystémov: Rok V
- Európa 2026: „70.výročie známky Európa“
- 1.výročie pontifikátu pápeža Leva XIV.
- 800.výročie založenia katedrály v Toledu
- 200.výročie diplomatických vzťahov medzi Svätou stolicou a Brazíliou
- 325.výročie založenia Pápežskej cirkevnej akadémie
- Cesty pápeža Leva XIV. po svete - Rok 2025
- 600.výročie zjavenia Panny Márie z Monte Berico
- 300.výročie narodenia svätého Gerarda Majellu
- 40.výročie encykliky „Dominum et Vivificantem“
- 400.výročie posvätenia novej Baziliky sv. Petra
- 300.výročie kanonizácie sv. Aloysia Gonzagu
- 800.výročie úmrtia sv. Františka z Assisi
- Veľká noc MMXXVI
- Vianoce MMXXVI
- 150.výročie narodenia Pia XII.
- 70.výročie úmrtia Lorenza Perosiho

Sakrálné architektonické prvky, devocionálne a symboly vo filatelii (encyklopedický cyklus) 29. časť

V tejto časti si priblížime skutočný i symbolický úsek strastiplnej a bolestnej cesty, ktorú absolvoval Pán Ježiš po svojom odsúdení až k miestu kde bol ukrižovaný a pochovaný. Zaužívaný spôsob modlitieb a rozjímaní pri jednotlivých zastaveniach doplníme meditatívnymi textami.

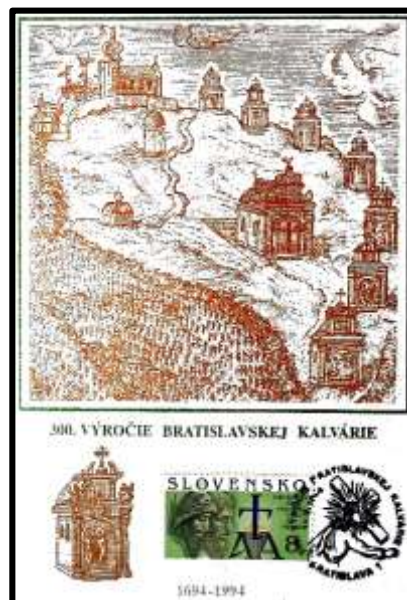
Via Dolorosa (144)

Autentická krížová cesta vedúca od pevnosti Antónia v Jeruzaleme (miesto kde obvinili a odsúdili Ježiša) až po Ježišov hrob (Bazilika Svätého hrobu) v blízkosti Golgoty. Tiahne sa pôvodnými ulicami mesta a meria približne 600 metrov. Každý deň prejdú po nej nespočetné zástupy pútnikov z celého sveta aby takto v pokore a rozjímaní sprevádzali Pána Ježiša nesúceho kríž a prejavili účasť na jeho utrpení.

Exteriérová Kalvária (145)

Po vzore autentickej Krížovej cesty sa po celom svete stavajú exteriérové krížové cesty. Najčastejšie sú lokalizované na prírodných vyvýšeninách, aby čo najvernejšie pripomínali vrch Golgoty. Nájdeme ich aj na kostolných nádvoriach, farských záhradách, v blízkosti pútnických miest, na turistických chodníkoch a pod. Ide o kalváriové komplexy budované ako súbor malých sakrálnych objektov označujúcich jednotlivé etapy a body Kristovho utrpenia podľa zaužívaných zvykov. Podľa architektonického stvárnenia jednotlivých bodov zastavení rozoznávame kalvárie kaplnkové, krížové, obrázkové (napr. s obrázkami na kmeňoch stromov) a iné (napr. s číselnými označeniami na kamenných balvanoch). Najznámejšie a historicky vzácne kalvárie na Slovensku nájdeme napríklad v Banskej Štiavnici, Nitre, Skalici, Prešove, Košiciach, Bardejove, Spišský Jeruzalem v Spišskom Podhradí. Mnohé sú vyhlásené za národné kultúrne pamiatky, niektoré na tento stupeň ochrany kandidujú.

Interiérová Kalvária (146)

Modlitby krížovej cesty sa ako kajúce pobožnosti konajú prevažne počas Pôstneho obdobia a to nielen v exteriérových podmienkach ale aj v chrámoch či kaplnkách. Vo vonkajšom prostredí prevláda procesiová forma, keď sa modliaci zástup presúva spoločne od jedného zastavenia k druhému ako usporiadaný a slávnostný zástup na čele s procesiovým krížom. V interiéroch sú jednotlivé zastavenia vyznačené súborom vizuálnych prvkov (umeleckých diel, obrazov, reliéfov, krížikov, vitráží) rozmiestnených postupne po vnútorných obvodových stenách alebo jednotlivých stĺpoch stĺporadia. Slúžia na hlbšie precítenie jednotlivých udalostí a podporu rozjímania. Tu sa spravidla vykonáva takzvaná zástupná forma pobožnosti, keď sa od jedného zastavenia k druhému nepremiestňuje celý zástup ale iba asistancia (miništranti s procesiovým krížom, poprípade aj so sviečkami a adorant).

Počet zastavení nebol v histórii krížových ciest vždy rovnaký, prešiel určitým vývojom. Dnes je štandardne ustálený na počte štrnásť: 1. Pán Ježiš je odsúdený na smrť, 2. Pán Ježiš berie kríž na svoje plecia, 3. Pán Ježiš padá prvý raz pod krížom, 4. Pán Ježiš sa stretá so svojou matkou Máriou, 5. Šimon Cyrenejský pomáha Pánu Ježišovi niesť kríž, 6. Veronika podáva Pánu Ježišovi ručník, 7. Pán Ježiš padá druhý

raz pod krížom, 8. Pán Ježiš napomína plačúce ženy, 9. Pán Ježiš padá tretí raz pod krížom, 10. Pánu Ježišovi zvliekajú šaty, 11. Pána Ježiša pribíjajú na kríž, 12. Pán Ježiš na kríži zomiera, 13. Pána Ježiša skladajú z kríža, 14. Pána Ježiša pochovávajú.

I. Súd

Nemal by si celkom nič, ani život, ani moc, keby ti to nebolo dané zhora. A predsa si trúfaš vyriečiť: UKRIŽUJ... tie najkrutejšie slová. Pána sveta dávaš vyviešť v mukách, zarovno s vrahmi a buričmi a hľadáš vhodné alibi vo vymývaných rukách.

II. Bremeno

Pridávaš k braniu navyiac zopár zhustlých letokruhov na drsné hrany hrubo otesanej klady. Pridávaš navyiac batoh plný rozviazaných búrok na úzkych popruhoch. Za seba, za všetkých druhov, ktorí svojim bremenom ťazia nevinnú šiju a remencami telo jak jedovaté hady bijú.

III. Prvý pád

Do kolien prvý raz, níz až k zemi kamennej a tichej, podobnej tvári sivobledej za zákulisie lásky skrytej. Padáš tiež, však nie s Ním k ceste, ale na dno života. On vstáva, dvíha všetky tiesne, vysoko ešte... ešte... Golgota.

IV. Matka

Svojho Syna hľadám. Vraj ho vedú z mesta, von, k vrchu s holým temenom. Mriem pohľadom za Ním, hoc nohy páli krvavá cesta. Och, aký je zlomený, jaj bezlistá byl' – stvol. On, čo včera lámal bochník z cesta a pohár svojej krvi kládol na stôl. Jediný pohľad k Matke iba letmo splynie. Nikto nevzlyká. I keby vzlykal všetko zotrie davový krik: ZHYNIEŠ, ZHYNIEŠ... Piť do dna treba z neodňatého kalicha. Mama, iba Ty Syna poznáš, všetko pochopíš... a z ľudí okrem Teba nik.

V. Pomocník

NEVYDRŽÍ! RATA! – zakvília poplašné sirény. Každý sa okúňa, s pomocou sa tu neráta... aspoň nie s mojimi rukami. Od kríža dištanc, preč... Len tak mimochodom hodia kati reč s roľníkom z Cyrény. Je zafúľaný, zvyknutý na prácu, poslušný poddaný... a má súcit. Pomáha, lebo tak sa má, nehľadiac že sám je zmorený.

VI. Tvár

Nastav druhé líce ak prvé dlaň udiera, čo niekedy kázal to do bodky ukázal neprestajne fackovaný od včera večera. Sprška tvrdých zaúch a... hádaj kto som? Uhádni kto práve udiera? Tvár ostáva tichá, nemá. Aj keď to dobre vie neodpovedá a niet toho kto by ho ovlažil, trocha poutieral. Iba jedna smelá žena naberá viac než chlapeckú odvahu, šatku strhne z hlavy, osuší tvár mokvavú. Vďaka! Veronika! Za gesto a odvahu.

VII. Druhý pád

Druhý raz na lakte... kamenné obvazy sceľujú? Nie! Režú! Pokožke jatrenej z črepín plachtu stelú. Druhý raz zviecha sa, kríž kladie na šiju. Súdnym horknú ústa, iným chvíľa bohapustá, rehocú sa... smejú.

VIII. Plač

Počuť plač. Číra náhoda? Nie, to plačú tamtie ženy obďaleč. Ženy – plačky, myslia si že musia roniť slzy, žalostiť, kolenačky strkať rozťahnuté dlane popred očí detskej tváre. Tak chcú zakryť oči biele, tlmieť jej účinky v sebe a plačom pomôcť veci. Podstata im cez prsty uniká Aký osov z toho bude, muži, ženy, všetci...? ak bokom neprejde kopia stotníka.

IX. Pády

Tretí, štvrtý, šiesty... Dá sa bolesť pádov rátať? Dajú sa zrátať hviezdy? Tri pády neobyčajné (vnímané z viacerých), jak z vodopádu obúchané triesky, raz tonúce, inokedy plávajúce v rozperlených vodách. Niet tu miest pre pláže, nie sú hladké piesky, kdeže?! Kráčame pomaly ďalej..., v okovách.

X. Šaty

Láskou zaodetá Láska sa nám dáva, aj keď ju donaha zoblečíme, Láska vždy ostáva. Hľa, postava – Láska, bez šiat vrcholne stupená, z mála čo ostalo rozdáva sa celá. Dáva všetko čo má, bez príťaže šiat a rúcha. Pre nás poklad samý, mení rany v drahokamy, pre chamtivcov hra falošnými kockami.

XI. Klince

...vyhňou rozpálené, vykuté do pikového tvaru a dosť dlhé, aby prenikli až na druhú stranu, cez šlachy a medzi kosti. Pribitý jak obraz na stene, so spukanými žilkami, zavesený do medziúrovne priestornosti. Pod Ním je Jeho zem a Jeho je i klenba neba. Vyzdvihnutý, aby zdvihol duše z hriechov všetkých, predovšetkým však teba.

XII. Agónia

Ohňom zora stlieva, rumencom zhára horizont, žlč do vína sa vlieva, k pitiu je len ocot. Žízni moja duša po Otcu, po živom Bohu, napriek tomu ochutná napichnutú špongiu. Zem sa nechce na to dívať, puká trhá v dvoje oponu, kto vydržal dotiaľ, zíza na hromžiacu oblohu. Agónia v strede znamení, nejedna duša (až) teraz uverí.

XIII. Pieta

Búrka sa stíšila, iba svieži vetrík duje, spravodlivý telo z kríža sníma, pred Matku ho skladá, čo nekonečne miluje. Vetrík sa pohráva s kúskom visiaceho plátna, Matku žiaľ zalieva, bolestný to údel, siedma dýka v srdce vnikla.

XIV. Hrob

Do hrobu z tvrdej skaly, do útrov nemej zeme vložili telo Pána. S plátnami celé biele pochované, ale bez pôct, ako keď sa lúčia králi. Snaha je veľká neveriť rečiam že skutočne vstane. S obavou, predsa čo keď...? pečatia hrob postavené stráže a hneď všetkých rozoženú, obsadia prístupové svahy. Portály hrobov nocou stmavnú. Blížia sa sviatky Veľkej Noci. V chráme znejú pamätané chorály v ďakovaní za veľké veci... A Boh ma zasa svoje plány...

XV. Ráno

S obtiažou hľadáš súvislosti, pravý zmysel, keď večery i noci toľko taja. A ľudská myseľ...? prázdnotou sveta opantaná, ostáva stáť pred bránou zavretého raja. Posledné nádeje na máry zložené v záhradnej tóni beznádejne lkali, jak steny chrámu zborené. Uvažuj! Zostali tehly, všetky skaly na stavbu nového chrámu z Božej moci. Zavrhnutý kameň základom sa stáva... a zmysel piatkovej noci je potrebné vnímať cez udalosť nedeľného rána.

Lubomír Kaľavský

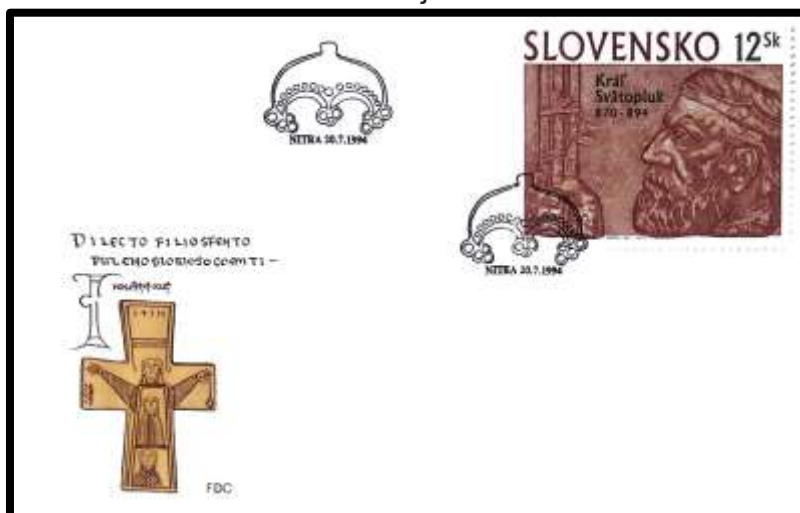

20. Pluralita kríža – Archeologické nálezy, historické skvosty a muzeálne poklady

Definícia hovorí že archeológia je spoločenská veda zaoberajúca sa štúdiom ľudskej minulosti vyhladávaním, odkrývaním, dokumentáciou, analýzou a interpretáciou artefaktov, architektur, ľudských pozostatkov v rámci celého historického procesu. Súvisiacim pojmom je aj slovo vykopávky, ktorým sa označujú archeologické nálezy ako predmety pod povrchom zeme alebo na ňom a tiež slovo starožitnosti ako zaujímavé a zvláštne predmety, ktoré už nie sú bežne vyrábané ani používané, majú obmedzený výskyt a sú cenné pre svoju remeselnú, umeleckú, historickú alebo funkčnú hodnotu. Z pohľadu dnešného človeka je minulosť ešte v mnohých prípadoch zahalená tajomstvami, ktoré sa na základe nájdených alebo inak dostupných vecí snaží ľudstvo skúmať a uchovávať pre ďalšie generácie. Objavené alebo dochované historické predmety sa zhromažďujú, uchovávajú, triedia a vedecky spracovávajú predovšetkým v múzeách a in podobných inštitúciách. Zároveň sú tam k dispozícii návštevníkom, ktorí si môžu vystavené exponáty nielen prezrieť, ale sa aj o nich niečo zaujímavého dozvedieť. Na propagácii archeologických nálezov, historických skvostov a pokladov sa podieľa aj známková tvorba, poštová služba a filatelistická záľuba.

Československo – v roku 1969 bola vydaná emisia štyroch poštových známok s názvom Archeologické objavy na Morave a na Slovensku. Na známke s hodnotou 1,80 Kčs je znázornený líc a rub oloveného krížika z 9.storočia nájdeného v Uhorskom Hradišti.

Slovensko – v roku 1994 vyšla poštová známka Kráľ Svätopluk – 1100.výročie úmrtia. Na prítlači obálky prvého dňa (FDC) vydanej k tejto známke je archeologická pamiatka kríž z veľkomoravského obdobia z náleziska vo Veľkej Mači.

Slovensko – kríž z náleziska vo Veľkej Mači je aj na poštovej známke z roku 2003.

Slovensko – v roku 2020 vyšla v rámci emisie 1150.výročie ustanovenia

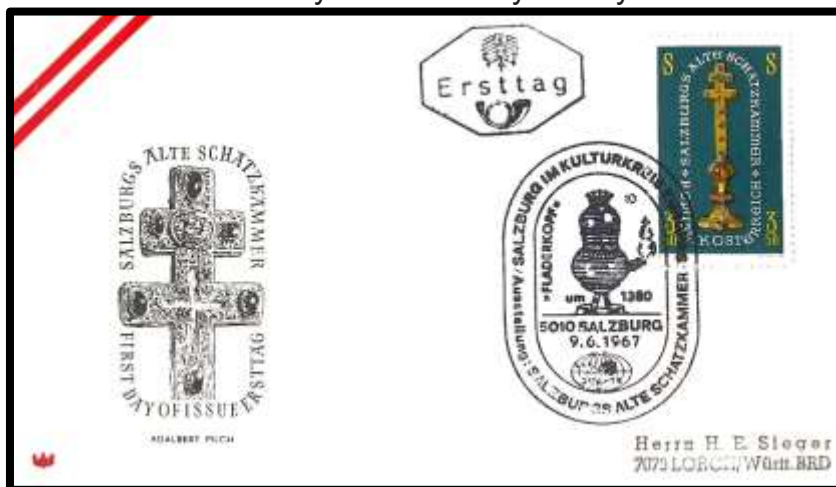

sv. Metoda za panónskeho a veľkomoravského arcibiskupa známka v hárčekovom prevedení. Príležitostná pečiatka k uvedeniu tejto známky s dátumom 4.7.2020 obsahuje v pečatnom poli kresbu oloveného krížika z Uherského Hradišťa ako sme sa o ňom zmienili vyššie.

Česká republika – v roku 2013 vyšla poštová známka Závišov kríž. Ide o dvojramenný relikviárový zlatý kríž byzantského pôvodu vyrobený v časovom rozmedzí 1220-1230. V roku 2010 bol vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Patrí kláštoru vo Vyššom Brode.

Nemecká demokratická republika (DDR) – v roku 1976 bola vydaná séria piatich známok s názvom Archeologické nálezy. Na jednej známke je zlatý prívesok v podobe viacnásobného krížika.

Rakúsko – v roku 1967 bola vydaná poštová známka so stredovekým relikviárovým zlatým krížom zo

Salzburskej starej klenotnice. Ďalším vzácnym krížom na známke z roku 2016 je Melkský kríž (Melker kreuz). Je to tiež zlatý, drahokamami zdobený relikviárový kríž, ktorý obsahuje relikviu Kristovho kríža. Nachádza sa v benediktínskom opátstve v meste Melk a je uchovávaný ako tamojší najvzácnejší poklad. Existencia kríža sa spomína už v roku 1169. Do opátstva sa dostal ako dar rakúskeho vojvodu Rudolfa IV. v roku 1362.

Rusko – Moskovský Kremľ je bývalá stredoveká mestská pevnosť. V súčasnosti je to historické centrum Moskvy kde sa nachádzajú viaceré chrámy, paláce, administratívne budovy a iné architektonické skvosty. Tunajšie veľkolepé múzeá ukrývajú množstvo vzácných umeleckých predmetov. Niektoré z nich sa dostali aj na poštové známky. Znáмка z roku 1995 nám poskytuje pohľad na náprsný kríž vyhotovený niekedy v rozmedzí rokov 1899-1908 fínskym zlatníkom Augustom Frederikom Hollmingom (1854-1913), ktorý sa v roku 1876 usadil v Petrohrade a pracoval pre klenotnícku firmu rodiny Fabergé. Dve známky z roku 2006 nám predstavujú ruské korunovačné klenoty a to Monomachovu korunu (klenotmi a krížikom ozdobená kožušinová čiapka z prelomu 13. a 14.storočia) a bohato zdobené panovnícke zemské jablko s krížikom z druhej polovice 16.storočia. Iné zemské jablko je na poštovej známke z roku 2017.

Švédsko – v rámci celého územia sa nachádzajú rozsiahle archeologické lokality a náleziská premetov z doby Vikingov. Medzi najznámejšie patrí lokalita Birka (Björkö) zapísaná aj v Svetovom dedičstve UNESCO. Koncom 19. storočia tu bol objavený krížik s ukrižovaním vyrobený filigránovou technikou t. j. splietáním strieborných drôťkov. Pochádza z obdobia rokov 800 – 1050. Publikovaný je na poštovej známke z roku 1990. Iný krížik z tejto archeologickej lokality je na známke z roku 2002.

Španielsko – Astorga je mesto v Španielsku a sídlo jednej zo španielskych diecéz. Pri diecéznej katedrále sa nachádza katedrálne múzeum (Museo de la Catedral de Astorga). Medzi jeho exponátmi vyniká zlatnícke dielo z 12. storočia – Lignum Crucis (Drevo Kríža). Ide o dvojramenný relikviárový kríž, ktorý obsahuje malú časť kríža, na ktorom bo pribitý Ježiš Kristus. Kríž je zhotovený z pozláteného striebra a zdobený drahými kameňmi a perlami. Tento unikát nám prináša poštová známka z roku 2000. Na poštovej známke z roku 2011 sa nachádza tiež relikviárový kríž z ostatkami Ježišovho kríža. Pochádza z Kostola Svätého Kríža v mestečku Canjáyar na juhu Španielska. Vyrobený je z olivového dreva a zdobený vzácnymi kameňmi.

Srbsko a Čierna Hora – po rozpade Juhoslávie (po roku 1991 sa osamostatnili Chorvátsko, Severné Macedónsko, Slovinsko a Bosna a Hercegovina), ostal jej zvyšok Srbsko a Čierna Hora ako štátny útvar s pôvodným názvom Juhoslávia. Vo februári 2003 sa to

zmenilo na štát Srbsko a Čierna Hora. V roku 2006 vyhlásila Čierna Hora nezávislosť čo znamenalo rozdelenie a vznik nových nástupníckych štátov Srbska a Čiernej Hory. Počas spoločnej štátnej existencie bola v Srbsku a Čiernej Hore v roku 2003 vydaná séria poštových známok s umeleckými predmetmi z pravoslávnych chrámov, ktoré sa nachádzajú v Múzeu srbskej pravoslávnej cirkvi v Belehrade. Medzi nimi sú kríž mnícha Jeroteja z roku 1602, kivot – ozdobná schránka na uchovávanie posvätných darov z roku 1550 (má tvar kupolového chrámu s vežovými krížikmi) a mitra belehradskej metropolitnej cirkvi s krížikom z 15. storočia.

Bosna a Hercegovina (Chorvátska pošta v Mostare ako jedna z troch spoločností zodpovedných za poštové služby v Bosne a Hercegovine) – v roku 2006 bola v rámci tradičnej emisie Etnografické poklady vydaná známka na ktorej je znázornený prívesný krížik. Pochádza z ruženca, ktorý nosili na opasku ženy v Bosne a Hercegovine ako rozpoznávací znak ich chorvátskeho pôvodu. Tradičný šperk uchováva Múzeu františkánskeho kláštora v obci Humac Ljubuški. Tá istá pošta pod tým istým názvom emisie vydala v roku 2020 ďalšiu poštovú známku, tentoraz s krížom zo starodávnej brošne.

Taliansko – na severe Talianska sa nachádza mesto Brescia. Nachádza sa tu lokalita svetového dedičstva UNESCO, ktorú tvorí archeologická oblasť Capitol, kláštorň komplex San Salvatore a Múzeum Santa Giulia. V múzeu sú zastúpené tisícky historických exponátov od dávneho praveku až po dnešok. Jeden z najvzácnejších exponátov sa v roku

2002 dostal aj na poštovú známku – Croce di Desiderio (Deziderov kríž). Je to z dreva vyrobený, plechom potiahnutý a drahokamami zdobený procesijný kríž, pochádzajúci zo začiatku 9.storočia. Niektoré pramene datujú pôvod kríža do 8.storočia kedy bol založený kláštor Santa Giulia a kríž bol darom od kráľa Desideria a jeho manželky.

Luxembursko – Múzeum histórie mesta Luxemburg (Musée d'Histoire de la Ville de Luxembourg) svojimi exponátmi zhromažďuje a sleduje históriu a urbanistický vývoj mesta. Na poštovú známku z roku 1998 sa dostal kríž ako jeden z pozoruhodných artefaktov múzejných zbierok.

Portugalsko – na poštovej známke z roku 2010 je publikovaná pravá časť vodorovného ramena kríža kráľa Sancha I. Zlatý procesiový kríž z 13.storočia pochádza z kláštora Santa Cruz v meste Coimbra. V súčasnosti sa nachádza v zlatníckej zbierke Múzea antického umenia v Lisabone.

Lichtenštajnsko – Historická asociácia pre Lichtenštajnské kniežactvo (Historischer Verein für das Fürstentum Liechtenstein) propaguje na poštovej známke z roku 2001 karolínsku krížovú fibulu (sponu). Karolínsky sloh patrí do predrománskeho kultúrneho a umeleckého obdobia 8.–9.storočia.

Cyprus – v rámci série poštových známok vydanej k Vianociam 1993 sa nachádzajú historické krížové motívy. Ide o drevený kríž s vyrezávanými reliéfnymi obrazmi na jeho ramenách z gréckeho pravoslávneho kláštora postaveného na hore Stavrovouni a centrálny

detail Ukrižovania z kríža uloženého v Kostole svätého Kríža v dedinke Lefkara. Pripájame aj obálku prvého dňa vydania (FDC) s tromi známkami zo 16.novembra 2006. Znamky zobrazujú historický ikonostas s vrcholovým krížom, detail vrcholového kríža a kríž „Arma Christi“ s nástrojmi umučenia.

Ostrov Man – na ostrove pôsobil predstaviteľ hnutia Modern Style (moderný štýl architektúry, umenia a dizajnu) dizajnér Archibald Knox (1864-1933). Poštová správa pri príležitosti jeho 125.výročia narodenia v roku 1989 vydala sériu známok, ktoré zobrazujú niektoré jeho umelecké diela. Medzi nimi je aj akvarel s ozdobným krížom pochádzajúci zo súkromnej zbierky.

Arménsko – je považované za najstaršiu kresťanskú krajinu na svete. Oficiálne tu bolo kresťanstvo prijaté už v roku 301. Za 1700 rokov tu vzniklo nespočetné množstvo chrámov, kláštorných komplexov a iných kresťanských objektov. Je preto príznačné že sa tu nachádza aj množstvo starobylých sakrálnych predmetov, ktoré nesú znak kríža. Vari najtypickejším pre túto krajinu je bohato zdobený kríž zvaný chačkar. Dodnes sa ich zachovalo na tisíce

a ich umelecká výroba bola v roku 2010 zapísaná do Zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO. Chačkary sa stali aj vďačnými námetmi na poštových známkach (napr. 2011, 2012, 2014, publikujeme 1993). Okrem nich sa na známkach objavujú aj iné kríže najmä v reliéfnej podobe (1993) na relikviároch a iných chrámových zariadeniach (1994).

Argentína – v Mestskom historickom múzeu brigádneho generála Juana Martina de Pueyrredóna v meste Acassuso sa nachádzajú zariadenia, predmety a dokumenty súvisiace so životom tohto generála. Medzi nimi je aj krucifix z 18.storočia patriaci rodine. V roku 2001 bol publikovaný na poštovej známke.

Uviedli sme iba malú ukážku (výber) poštových známok s tematikou kríža v jej archeologickom, historickom a muzeálnom ponímaní. Existuje množstvo ďalšieho filatelistického materiálu, ktorým by sa dala dokumentovať táto vďačná a zaujímavá téma. Niektoré kríže, patriace do tejto kategórie, sme už publikovali vo viacerých predchádzajúcich častiach v súvislosti s inými témami (napríklad pri krížoch území a národov, insígniách a paramentoch, Korpus Christi). Preskúmaním zbierok, prelistovaním katalógov a pátraním pomocou webových prehliadačov možno nájsť ešte veľa súvisiacich artefaktov.

Lubomír Kalavský

Časopis PLAMENĚ = predchodca?

Viem, viem, pre nás neznámy časopis, ale svojho času žiadaný najmä mládežou. Ide o dvojtyždenník PLAMENĚ ako časopis mládeže, katolíckej mládeže, ktorý vydával Spolok svätého Vojtecha v Trnave od roku 1934. Za čas vydávania menil čo do grafiky titulnú stranu za I.

ČSR, za prvej Slovenskej republiky, po roku 1945 i po roku 1948 až do zániku. Pre svoj obsah bol časopis púta-čom pre mládež, pretože mal viaceré rubriky, ktoré deti priťahovali. Napríklad šach, esperanto, športy, krížovky, skaut - junák, usmerňovanie v záhradkárstve, turistika, ale aj poézia a -filatelia.

Od roku 1936 bol propagovaná olympiáda v Nemecku. Reprodukovaná bola známka Chile s vyobrazením kondora, jej predaj mal uhradiť cestu čilských športovcov do Berlína. Reprodukované boli známky viacerých štátov na tému olympiád. Redaktor rubriky musel mať k dispozícii viaceré

zahraničné časopisy, pretože uverejňoval aj novinky viacerých štátov. Teda, nielen sporadické oznamy, ako v iných periodikách. V tomto časopis PLAMEN bol dôslednejší, úplnejší.

Novinky:

Juhoslávia. Z príležitosti „Slovanskeho kongresu“ v Beograde vydali seriu päť známok s obrazmi hlavných miest slovanských štátov: 1/2 din. žltá (Sofia), 1 din. zelená (Praha), 1 1/2 din. ružová (Varšava), 2 1/2 din. oranžová (Beograd), 3 din. biela (Moskva).

Portugalsko. K 300-ročnému výročiu prehlásenia Panny Márie za patrónku krajiny bola vydaná séria pamätných známok: 30 c. šedivá, 50 c. zelená, 1 Esc. červená, 1.75 Esc. ultramarinová.

SSSR. K sedemdesiatemu výročiu smrti básnika a spisovateľa A. N. Nekrasova vydala poštová správa dve známky: 30 kop. fialová, 60 kop. hnedá.

Švédsko. 50. výročie smrti zakladateľa Nobelovej ceny, Alfréda Nobela, uctili vydaním dvoch pamätných známok: 20 ö. červená, 30 ö. biela.

Holandsko. Koncom min. roku vydala poštová správa seriu „Deftom“. Jednotlivé hodnoty sú: 2 c. belosieďavá, 4 c. zelená 7 1/2 c.

Biachové a hrebénové zúbkovanie.

Istotne ste všetci veľa čítali a počuli o týchto dvoch druhoch zúbkovania, ale len niektorí vedia, ako vlastne vzniká. Rozdiely medzi týmito zúbkovaniami sú pre filatelistu dôležité, preto si ich trochu bližšie popíšeme.

Pri riadkovom zúbkovaní perforačný stroj (perforácia-zúbkovanie) jedným úderom diekuje len jeden riadok, teda preto sa musí každá strana známky zvláštnym úderom diekovať. Tento vznikne tá, že rohy známok sú nepravidelné a jednotlivé zúbky na rohoch sú nekryté. Pri hrebénovom zúbkovaní jedným úderom sa však perforujú súčasne tri strany známok, štvrtá strana druhým úderom. Preto pri hrebénovom zúbkovaní rohy na jednotlivých rohoch sú presne a navzájom sa kryjú. Toto je dôležité vedieť, lebo niektoré typy známok sa dajú rozpoznať len podľa druhu zúbkovania.

Rubriku filatelie riadil z Bratislavy filatelista

Teodor Pliško. Okrem informovania o novinkách zaviedol "filatelistické poučovanie" v tom, ako známky zbierať, aké sú druhy známok, ako s nimi narábať a najmä, nemýliť si, čo sa medzi mládežou zaužívalo, "že stará známka je pečiatkovaná a nová nepečiatkovaná". Vysvetľoval zúbkovanie známok, čo sú celiny, čo cartes maximum, atď.

V časopise bola ďalšia ani nie zaujímavosť, ale stálosť v tom, že rubrika pre poéziu, ktorú riadil básnik Ján Motulko, umožňovala prezentovať sa na stránkach časopisu svojou tvorbou. Uverejňované boli literárne vysoko hodnotené básne Vojtecha Miháliku, Miroslava Váľka a členov katolíckej moderny. Niektoré básne majú nadčasovú hodnotu s aktuálnosťou aj pre dnešnú dobu.

Otto Gáľa

Ako sa má so známkami zaobchádzať?

Už od začiatku sa naučte so známkami zaobchádzať správne, lebo neskôr vám správne zaobchádzanie ušetrí veľa zlosti a škôd. Ešte dnes je veľké množstvo starých filatelistov, ktorí majú krásne zbierky, ale zaobchádzajú tak neopatrne so známkami, že to až prekvapuje.

Prvým predpokladom je mať čisté ruky pri práci so známkami. Ne a pri tom známky nikdy neberte do rúk! Používajte pinzetu, či sa jedná o známku upotrebenú alebo neupotrebenú. Nerobte výnimky!

Najmä dávajte pozor, aby sa vám známky nepoleply. Keď chcete väčšie množstvo neupotrebených známok uschovať, nezabudnite ich lep posypať práškom (Federweis). Tak isto postupujte, keď si vymieňate neupotrebené známky listovne. V takomto prípade známky položte medzi dve tvrdé lepenkové vložky, aby sa známky nepokrešili, len tak ich vložte do obálky.

Známky ukladajte na miesta chránené pred priamym svetlom. Väčšina farieb podlieha na svetle chemickým zmenám. Tak isto nedávajte, najmä neupotrebené známky na miesta vlhké alebo ta, kde je para. Ľahko sa polepia a poškodzujú.

Známky zbierať neznamená teda len ich zhromažďovať, ale treba im venovať i potrebnú opateru. I čo najmenej poškodená známka trati na hodnotu a preto sa usilujte, aby sa vaše známky nepoškodzovaly. Slovom: Zaobchádzajte so známkami opatrne a rozumne!

Vojtech Mihálik:

NA RÁZCESTI...

Dnes jačím svet a obeť si hľadám,
zubáke cerím i úkosom tme
a každý slaboch v jeho spároch padá,
kto osladi nám chvíľu bolestné?

Či jeho ostré drápy nevidíš,
že myseľ chabá vždy fa kamsi ženie
hurhajom ciest a zanechávaš tis?

Oj, falošné to krotkej duše chvenie,
ty neprijímaš sveta dobrodenie,

nech symbolom ti večne je len križ!

Stretávanie sa členov Spoločenstva Svätý Gabriel (úvaha)

Dávnejšie som sa hotoval napísať do nášho bulletinu príspevok o význame stretávania sa členov nášho Spoločenstva, pretože, jednoducho povedané, stretávanie sa je ľudské. Je to dokonca tak ľudské, že občas podstatu ani nevnímame. Hrubším slovom povedané, stretávanie sa je živočíšne. Áno, malo by byť samozrejme, ale nie je tomu vždy tak a všade, pretože niekde by sa ľudia chceli stretávať, ale nie je im to umožnené. Dôvody môžu byť rôzne. Preto hneď úvodom chcem vysloviť poďakovanie predsedovi Spoločenstva Mons. Jankovi Vallovi, že už do stanov Spoločenstva sa zakotvilo – stretávanie sa členov. Nie valné zhromaždenie, či zjazd atď., povedal - stretávanie sa. To stačí.

Možno sa niekto zamyslí, prečo takto načieram do histórie a nie je to po prvý raz. Ja upresňujem, nielen do histórie. Stručne odpoviem, že ani neviem ako k tomu došlo. Asi preto, že som organizovaným filatelistom od roku 1956, teda človek mal nejaké poznatky

a začiatkom sedemdesiatych rokov bol som poverený vo Zväze slovenských filatelistov viesť Komisiu ZSF pre zisťovanie histórie filatelie na Slovensku. Komisiu som viedol niekoľko desiatok rokov, kým nové vedenie ZSF povedalo, že komisia je zbytočná. A nielen komisia. O tom však nechcem hovoriť, pretože témou je - stretávanie sa členov nášho Spoločenstva a význam stretávania sa.

Stretnutie je pre každého člena venovanie istého času. Čas zísť sa s ďalšími, teda čas venovaný im, ale aj sebe. Stretávanie sa už svojou podstatou dáva ľuďí dohromady. Združuje.. Neodcudzuje. V SSG združuje členov rovnakého zamerania, ktoré má svoje špecifikum. Podstatou je zberateľstvo a zo zberateľstva známky s kresťanskou tematikou. Laicky povedané, také ilustrované duchovno.

Stretávanie sa teda nie je náhoda. Každé stretnutie sa členov musí sa pripraviť, dohodnúť miesto a čas, možnosť a to potrebuje tiež istú dávku času a nie málo (A informovanie aj bulletinom, ale to chce osobitnú stať).

Stretávajú sa teda členovia rovnakého zmýšľania, kde nejde iba o matériu, hoci aj v nej práve téma znamená spájanie a tým aj vzájomné porozumenie. Svojim spôsobom špecifikum. Stretávanie sa má aj duchovné špecifikum.

Stretnutie, to je prítomnosť, videnie sa, pozdravenie sa, podanie si ruky, oslovenie, porozumenie si. Je to prehĺbenie známosti, priateľstva, prinášanie spokojnosti, jedným slovom je to - dobro. K tomu nie sú potrebné žiadne pravidlá, usmerňovanie, príkazy, koná sa dobrovoľne. Každý vie, ako sa má chovať k spokojnosti každého, všetkých.

Stretávaním si člen nášho Spoločenstva spríjemňuje život. Aspoň na krátky čas sa oslobodí z nie príjemnej spoločenskej súčasnosti, ktorá prepadla hmotárstvu a konzumu. Žijeme súčasnosť, v ktorej sa útočí na duševný pokoj, na duchovno. Jemnosť sa nahradzuje drsnosťou. Človek ale potrebuje oddych bez denného vnucovania násilností, rozporov, klamaní, podvodov. Potrebuje chvíle, bez mediálnej pretvárk. To ponúkajú naše stretnutia. Naše dôstojné stretnutia sa členov, ktorým to dovoľuje zdravotný stav. Každé stretnutie napomáha k duchovnému životu. Nazval by som ho prístavom, do ktorého dvakrát v roku sa čestne vplavíme a tak aj odchádzame. Obohatení sme ľudským slovom priateľov, výmenou informácií, čo je ľudsky potrebné, pretože k tomu sme prispôsobení telesne i duševne.

Náš predseda neraz použil slovné spojenie "rodinná atmosféra", či "rodinné stretnutie". Napĺňame to. Je to výstižné pomenovanie a keď píšem články do iných periodík, dávam za vzor SSG, ako ľudskú pohodu na stretnutiach. V rodine je čestná atmosféra, ktorej cieľom je priniesť každému potešenie zo stretnutia sa, spokojnosť, dodanie síl a potechu.

Ak v rodine dôjde k niečomu neuvážanému, spojí sa rozum s duchovnom a hľadajú sa východiská. Veď svetlo rozpúšťa tmu. Ide o oživenie ducha. Človek sa ním realizuje, lebo je k tomu stvorený. Ak stretávanie a rozhovory prestanú, živnú pôdu má - zánik. Poviem svoj osobný názor, nech mi je odpustené, s veľkou ľútosťou som prijal, že nové vedenie ZSF zrušilo Združenie klubov filatelistov, ktoré v stredoslovenskom kraji bolo dušou klubov, ktorých zástupcovia sa stretávali, informovali, plánovali podujatia. Výsledok zrušenia združení?: Zanikajú kluby, aj tie najstaršie. Členovia končia. Týmto nikoho nenapadám, len dávam na úvahu, akú silu má stretávanie sa.

Už filozof Homér o stretávaní sa povedal, že stretávanie sa, to nie je len čas a priestor. Náplň tvoria nohy, ruky, hlava, reč, rozum - ľudské bytosti, pretože inak by to bola prázdna brázda, z ktorej nijaký plod nevzide, nanajvýš divá burina. Preto k miestu a času stretávania sa členov Spoločenstva sv. Gabriela patrí spolupatričnosť, súzvuk čestnosti k úžitku všetkých, aby sa povzniesla myseľ na základe duchovna, aby ju nezasiahol šíp, ktorý do stretávania sa nepatrí.

Otto Gát'a

Novinky České pošty – křesťanská tematika

20.1.2026: Tradice známkové tvorby: Cyril Bouda

- nominální hodnota: B (31.- Kč)
- výtvarný návrh: Martin Bouda
- technika tlače: ofset
- náklad: 400.000 kusov + 72.000 kusov v známkových zošitcích

Na portáli České pošty můžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné

Námět: černobílý portrét Cyrila Boudy doplněný motivem jeho mědirytiny OVOCNÁŘ z roku 1941 zároveň připomínající známku vydanou v roce 1971.

Cyril Bouda (1901-1984) byl český malíř, grafik a ilustrátor, známý především svou knižní tvorbou. Studoval u Maxe Švabinského na pražské Akademii výtvarných umění a později působil jako pedagog na ČVUT a Univerzitě Karlově. Vytvořil stovky ilustrací pro českou literaturu i návrhy poštovních známek. Patřil k nejvýznamnějším českým grafikům 20.století.

Námět FDC: reprodukce mědirytiny z cyklu ZÁTIŠÍ z let 1935–1945; raz. 1. dne vydání – charakteristický monogram CB.

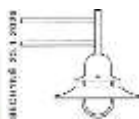
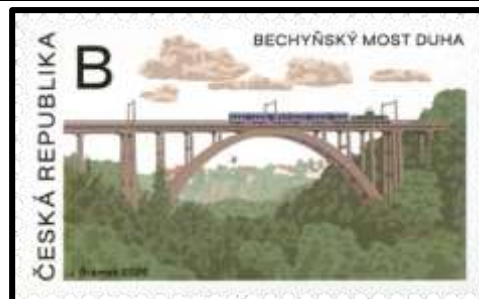
So známku boli vydané i známkové zošitky – 8 známok + 4 rôzne kupóny. Námět **kuponů**: motivy 4 českých měst (Žatec, Domažlice, Beroun, Frýdek–Místek), které vyšly na obálkách prvního dne ke známkám na téma Historická výročí měst v roce 1965. Na **přebalu** sešitku je zobrazen výřez mědirytiny FLORENCIE ZE ZAHRADY BOBOLI z roku 1935 – *Florentský dóm a veže dalších kostolov*.

20.1.2026: Bechyňský most Duha

- nominální hodnota: B (31.- Kč)
- výtvarný návrh: Jan Šrámek
- technika tlače: ofset
- náklad: 300.000 kusov

Na portáli České pošty můžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné

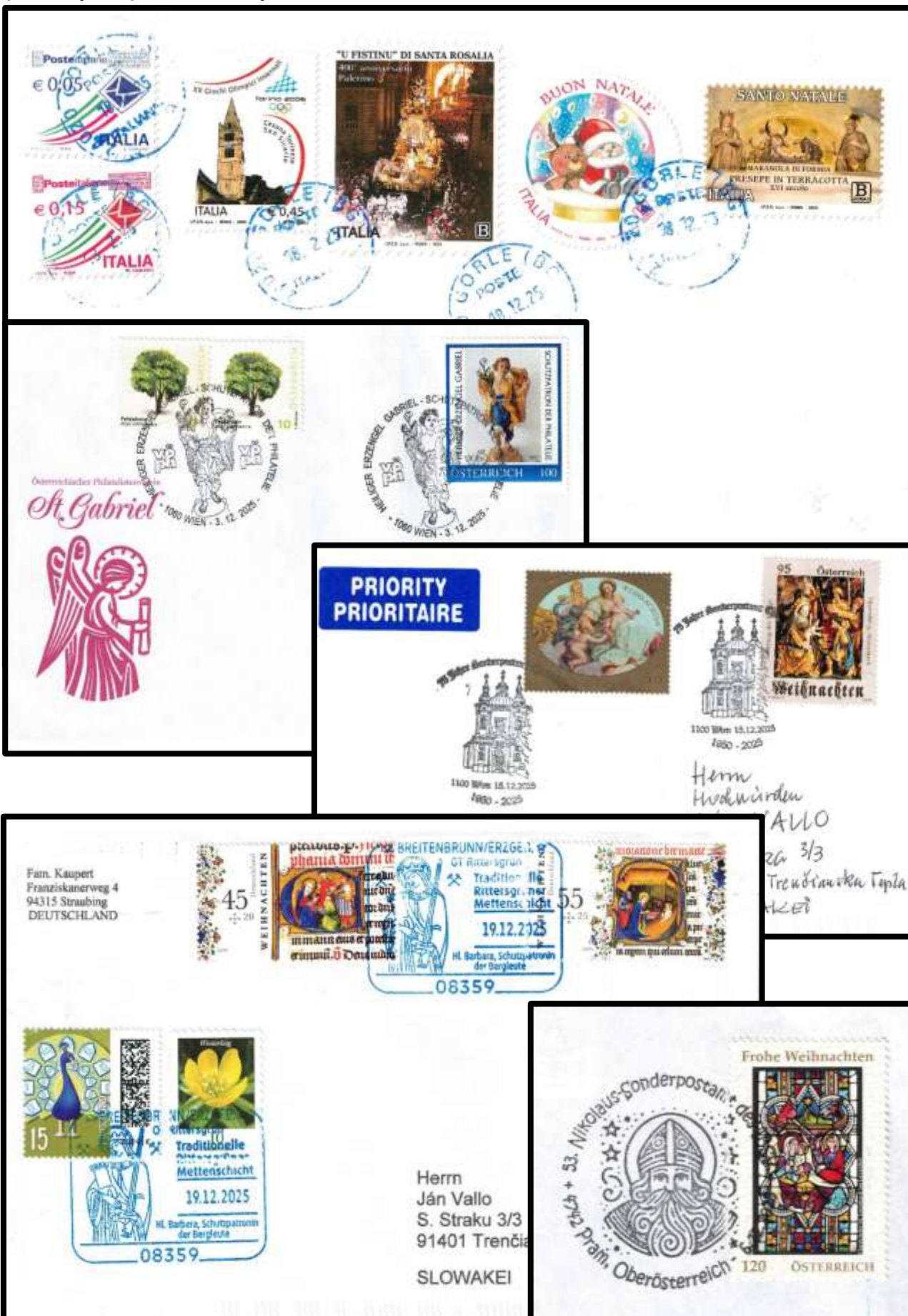

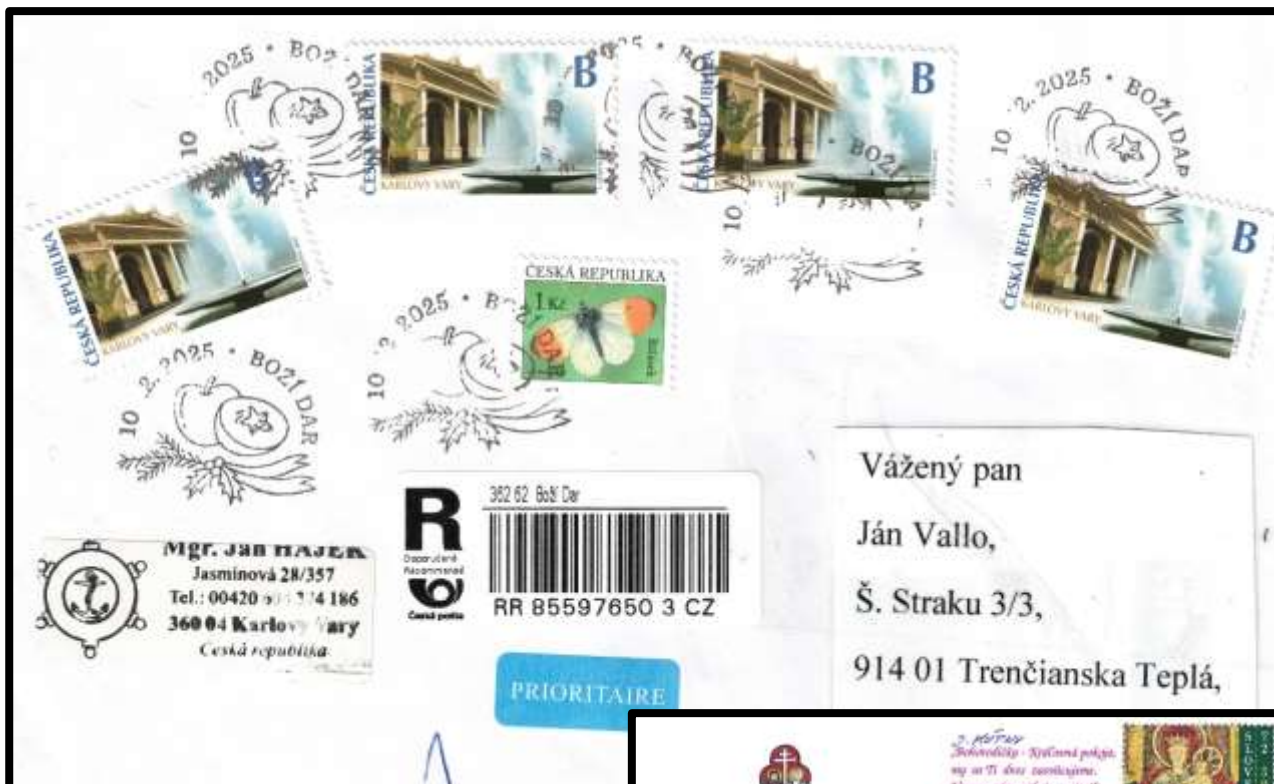
Námět: most Duha se siluetou města Bechyň v pozadí. Přes most projíždí elektrická lokomotiva řady 113 s připojenými osobními vozy typu Btn. Autor vybral motiv, ze kterého je na první pohled patrný jak samotný most jako významný urbanistický prvek v panoramatu města, tak i původ jeho názvu Duha.

Námět FDC: čelní pohled na elektrickou lokomotivu řady 113, která projíždí přes most Duha; raz. 1. dne vydání – zobrazuje motiv lampy mostního osvětlení; tvar lampy je pro most typický. Pod mostem je mesto Bechyne aj s kostolnou vežou.

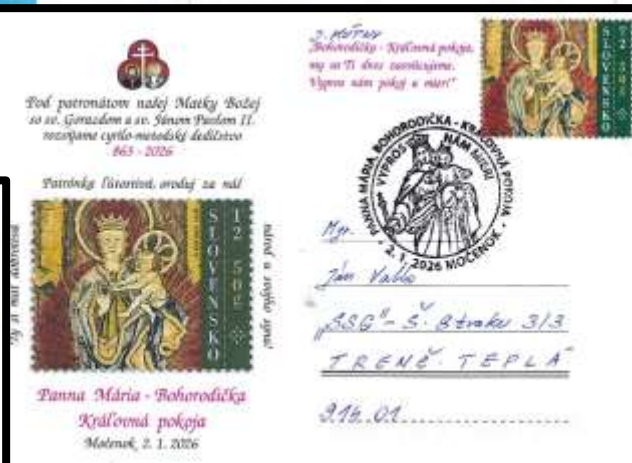
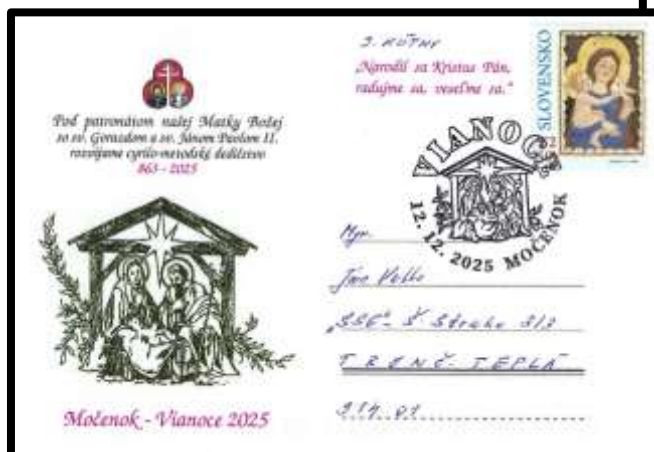
Kronika Sv. Gabriela

- prišlo viacero vianočných pozdravov, no žiaľ mnohé už bez vianočnej známky, či pečiatky. Aspoň niečo z tých „našich“.

- a ešte dva kusy z Močenku

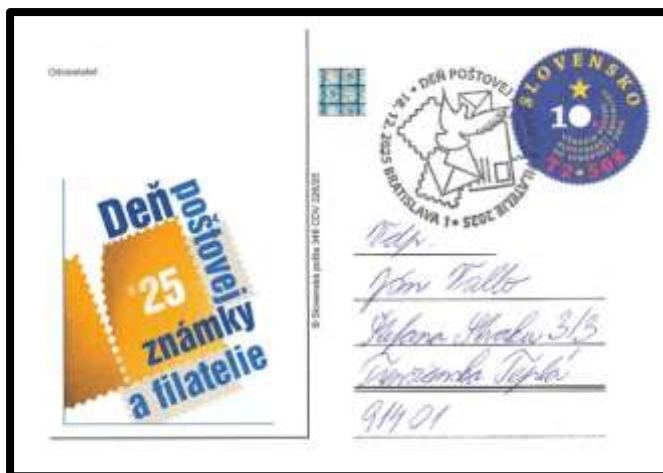
Deň poštovej známky a filatelie

Pre nás filatelistov je pomyslenou filatelistickou bodkou každoročne 18.december. V tento deň sa pod záštitou Slovenskej pošty, Ministerstva dopravy SR a Zväzu slovenských filatelistov organizuje obľúbený Deň poštovej známky a filatelie. Počas slávnostného podujatia sa oceňujú najkrajšie návrhy poštových známok uplynulého roka. Nové, žiaľ negatívne zmeny v obchodnej politike Slovenskej pošty (redukujúce napr. počet emitovaných známok) vyvolali otázky aj nad uskutočnením ostatného Dňa poštovej známky. Tak autorom výtvarných návrhov poštových známok ako aj filatelistom nebolo zrejmé, či sa toto podujatie vôbec uskutoční. Dobrú myšlienku sa však podarilo uchrániť a zrealizovať aj v r.2025.

Podujatia sme sa zúčastnili viacerí gabrielisti (J.Vallo, S.Záhorňacký, K.Milan, Ľ.Tarabová). Počas návštevy Bratislavy sme neobišli obľúbené Vianočné trhy, ale potom už naše kroky viedli do centrál Slovenskej pošty. Tam sme si najskôr pozreli novozriade-

nú Galériu poštových známok, kde bola okrem stálej expozície aj tematická výstava Vianoce a Vianočná pošta na poštových známkach. Samozrejme, že sme si obstarali aj poštový lístok s prítlačou. Jej autorom je p. Adrian Ferda. Naše lístky sme obohatili o podpisy všetkých prítomných umelcov.

Moderátorom podujatia bol predseda ZSF p. RNDr. Pavol Lazar, ktorý privítal všetkých prítomných hostí. Mikrofón potom prevzal generálny riaditeľ Ministerstva dopravy SR p. Radoslav Krúpa, ktorý informoval, že cenu ministra dopravy za známkovú tvorbu v roku 2025 a zároveň aj cenu generálneho riaditeľa

Slovenská pošta získal akademický maliar Rudolf Cigánik za známku Významné osobnosti Slovenského národného divadla. Žiaľ, pán Cigánik sa podujatia nezúčastnil. Len pre úplnosť uvádzam, že pokiaľ sa v minulosti udeľovali tri ceny, v r.2025 bola udelená výhradne jedna cena. Následne potom predseda ZSF informoval o pripravovanej svetovej výstave známok SLOVPHILEX 2027. Svetová výstava známok (1 500 výstavných plôch) sa uskutoční v Slovenskej národnej galérii v Bratislave v dňoch 30.júna–4.júla 2027 pod záštitou prezidenta SR p. Petra Pellegriniho. Jej ambasádormi budú majsterka sveta a olympijská víťazka v lyžovaní Petra Vlhová a trojnásobný majster sveta v cyklistike Peter Sagan.

Pri príležitosti 100 rokov činnosti bola odprezentovaná digitálna kronika Klubu filatelistov Levice a knižná publikácia 100 rokov filatelie v Trenčíne (autor Karol Milan).

Samozrejme, že v neformálnych diskusiách bolo cítiť veľkú neistotu z budúcnosti. Verím, že toto podujatie bilancujúce končiaci sa rok, ktoré umožňuje stretnutie zberateľov a autorov poštových známok sa podarí uchovať aj do budúcnosti.

Luba Tarabová

Zomrel Marián Žák.

Spoznali sme sa pred štyridsiatimi rokmi, keď som ako kaplán prišiel do Trenčína. Už vtedy bol aktívnym členom miestnej Cirkvi a tiež zameraným filatelistom. Bol činný pri každej akcii, ktorú vtedy organizovali trenčianski filatelisti. Po zmene režimu, keď sme v roku 1992 zakladali SSG patril medzi prvých, ktorí prejavili záujem o členstvo i prácu. Zúčastňoval sa pravidelne našich stretnutí (v Trenčíne zorganizoval 5 – to posledné pri oslavách dvadsaťročnice SSG). Bol vystavovateľom i organizátorom výstav. Jeho exponáty (Vatikán, Pápež Ján Pavol II., Sakrálné stavby a predmety na známkach, Blízki Bohu i ľuďom – verní Kristovmu krížu) získali i viaceré ocenenia. Bol i nepravidelným prispievateľom článkov do nášho bulletinu Sv. Gabriel. Určitý čas bol i vo vedení SSG – ako člen. Hlavne v posledných trinástich rokoch (čo som blízko Trenčína) sme sa častejšie stretali a debatovali hlavne o kresťanskej filatelii (dokázal mať mnohé zaujímavé podnety pre činnosť SSG). A môžem povedať, že o filateliu sa zaujímal až do konca života – ešte začiatkom decembra sme telefonicky hovorili o známkach Vatikánu. Jeho aktivity okrem filatelie boli i v Hnutí kresťanských rodín a v organizovaní púti nielen po Slovensku, ale i do Ríma, Lúrd, Fatimy, Medžugoria,...

Zomrel po krátkej no ťažkej chorobe v 88.roku života - 23.decembra 2025. Na trenčianskom cintoríne sme sa s ním rozlúčili i viacerí gabrielisti. Bude chýbať nielen svojej rodine, ale i nám – hlavne na stretnutiach bude chýbať jeho pokoj, úsmev,... ale i filatelistický materiál, ktorý vždy priniesol. Pamätajme na neho v modlitbe. R.I.P.

Ján Vallo, predseda SSG

NAŠI JUBILANTI:

V tomto roku oslávia resp. oslávili svoje okrúhle životné jubileá nasledovní členovia SSG:

- 55** Veronika CHORVATOVIČOVÁ, Trnava (3.12.);
- 60** Igor SOKOLÍK, Martin (5.3.); Ľuba TARABOVÁ, Považská Bystrica (6.5.);
- 65** Hana HAVELKOVÁ, Větřní, ČR (24.6.); Igor VESEL, Rajecké Teplice (27.7.);
- 70** Miroslav BALUŠKA, Trnava (22.12); Ivo FOJTÍK, Kvetoslavov (7.9.); Stanislav ZÁHORŇACKÝ, Malé Lednice (11.11); Gabriela HORVÁTHOVÁ, Nitrianske Pravno (21.3.);
- 75** Gabriel ŠUTKA, Bratislava (24.1); Emil HORVÁTH, Nitrianske Pravno (20.5.);
- 80** Pavol MOŠAŤ, Topoľčany (25.10.); Viliam GAÁL, Košice (7.9.); Štefan PITOŇÁK, Batizovce (21.12);
- 81** Július ROZLOŽNÍK, Bratislava (8.7.); Jozef HUDEK, Rajec (16.5.); Ľubomír FLOCH, Bratislava (19.3.); Marián ŠURAN, Bratislava (26.11.);
- 82** Ľubomír ADAMČIAK, Ružomberok (21.12); Marián LINDER, Bratislava (4.11.); Jiří KOUKAL, Žďár nad Sázavou, ČR (15.10.);
- 83** Jozef KOŘENEK, Újezd u Val.Klobouk, ČR (28.7); Katarína VYDROVÁ, Lehota (10.4);
- 85** Jaroslav MIHOLA, Mutěnice, ČR (23.11); Anna BEDNÁROVÁ, Žilina (14.9.);
- 86** Kamil JANKECH, Bardejovské Kúpele (1.1.);
- 87** Bogdan MICHALAK, Poznań, PL (20.7.); František SRNÁK, Trnava (1.2.);
- 88** Stanislav HELMEŠ, Bytča (29.4); Jozefína IGLÁROVÁ, Hlohovec (1.2.); Vladimír JANSÁ, Dolní Čermná, ČR (30.1.); Gabriel PETRÁŠ, Krompachy (26.7);
- 89** František TARABA, Považská Bystrica (4.10);
- 91** Otto GÁŤA, Žilina (21.8.);
- 92** Jozef PAGAN, Banská Bystrica (2.11.);

Naším jubilantom srdečne želáme všetko dobré, pevné zdravie, hojnosť Božieho požehnania a veľa radosti z nášho spoločného koníčka. Pamätáme na nich i v našich modlitbách i pri sv. omši.

Platba členských príspevkov:

Za rok 2025 zostalo nezaplatených ešte 25 členských príspevkov (ev. čísla): **14, 70, 87, 97, 102, 103, 113, 127, 136, 137, 158, 163, 166, 172, 182, 183, 192, 194, 195, 197, 198, 199, 218, 219, 220**

Za rok 2026 majú zaplatené členské títo členovia s evidenčným číslom: **1, 3, 10, 13, 18, 19, 22, 30, 31, 32, 37, 40, 49, 51, 65, 72, 74, 75, 80, 82, 85, 92, 95, 105, 106, 119, 124, 125, 126, 130, 134, 138, 139, 143, 147, 149, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 160, 161, 162, 169, 178, 180, 181, 185, 189, 190, 191, 196, 200, 201, 202, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 217, 222, 223, 224, 225**

Tento zoznam je zároveň i potvrdenka že členský príspevok je v tom-ktorom roku zaplatený.

Členská základňa SSG – stav k 14.1.2026

Dňa 23.decembra 2025 v 88. roku života zomrel **Marián ŽÁK** (č. 45) z **Trenčína**. Bol zakladajúcim členom SSG. Zúčastňoval sa pravidelne na stretnutiach SSG (v Trenčíne zorganizoval 5 stretnutí); bol vystavovateľom; bol zaniateným propagátorom kresťanskej filatelie. Nech odpočíva v pokoji. Pamätajme na neho v modlitbe.

Ku dňu 14.1.2026 je celkový počet členov v SSG 124 (SR – 113, ČR – 8, Poľsko – 1, Rakúsko – 1, SRN – 1)

